

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

Florete, flores

VENTS D'HELVÈTIA

Diumenge 21 de maig del 2023, 18h.

Església de Santa Fe de Valldeperes

NAVÀS (BAGES)

Valora'ns!

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

Consulta la resta de programació
d'Espurnes Barroques a:

ESPURNESBARROQUES.CAT

Los guisados de la berenjena (música sefardita)
Ya salió de la mar la galana (música sefardita)
Anònim (s. XIV), Istampitta: Tre Fontane
Johannes Ciconia (c.1370-1412), O rosa bella

Toccata a orgue sol

Manuscrit Carlo G. (c.1620-1630), Florete flores
Giovanni Paolo Cima (c.1570-1630), Sonata a tre

Salomone Rossi (c.1570-1640), Sinfonia a tre
Bartolomeo de Selma y Salaverde (c.1580-c.1640), Corrente a uno
Bartolomeo de Selma y Salaverde, Balletto a uno
Salomone Rossi, Gagliarda a tre

Ricercar

Angelo Gardano (1540-1611), Jouyssance vous donneray
Contrapunt a tres sobre un cantus firmus
Angelo Gardano, Grace vertu

Girolamo Frescobaldi (1583-1643), Canzona a basso solo
Girolamo Frescobaldi, Canzona quarta a due canti e basso

Ricercar per a orgue sol

Salomone Rossi, Sonata in dialogo detta la Viena
Anònim de Màntua (s. XVII), Ballo del Gran Duca

* Les obres sense nom de compositor són improvisacions o composicions pròpies de Vents d'Helvètia, tal com era pràctica habitual a l'època, on la figura del compositor i la de l'intèrpret no es distingien tan clarament com avui.

Durada: 1h 20' sense pausa

Notes al programa

Quan a la música clàssica també s'improvisava

La improvisació en música s'associa en l'actualitat amb el món del jazz, el hip-hop o el rap. La improvisació, però, ha tingut un paper integral i universal en la història de la creació musical i encara la podem trobar en les ragues índies, el flamenc i les músiques folklòriques d'arreu del món. A Europa, un període extremadament fructífer de pràctica de la improvisació va ser l'Edat mitjana, fins al punt que aquesta manera de fer música es va estendre durant el Renaixement i el Barroc, períodes en els quals la improvisació formava part integral de la interpretació, especialment instrumental. De la mà de Vents d'Helvètia farem un viatge musical de quatre segles, del XIV al XVII, de la baixa Edat mitjana fins al primer Barroc, en què reviuem els temps en els quals la pràctica improvisada formava part de la interpretació amb una barreja de patrons harmònics i melòdics propis de cada època.

Ens traslladarem als segles XIV i XV per començar aquest viatge musical amb dues cançons populars sefardites interpretades en versió instrumental. Començarem amb una corrandà de la tradició de la comunitat sefardita de Rodes que explica set maneres de cuinar l'albergínia (element ben present en un dels retaules d'aquesta església de Santa Fe de Valldeperes) i continuarem amb una altra corrandà de la tradició sefardita de Salònica que narra el procés d'arreglar una noia per les seves noces. Acompanyen aquest inici de viatge l'*istampitta Tre fontane*, obra anònima, i *O rosa bella* de Johannes Ciconia. L'*istampitta* és l'únic exemple de dansa medieval que es conserva, que va extremadament popular als segles XIII i XIV. *Tre fontane* és una de les més complexes i virtuosístiques *istampitte* i un dels pocs exemples que es conserven. Johannes Ciconia, compositor flamenc i teòric musical establert a Itàlia, fou un dels grans mestres de finals del segle XIV. La seva obra és d'estil tardomedieval i *O rosa bella* està pròxima ja a la pauta melòdica del Renaixement.

Avancem cap al Renaixement i inicis del Barroc amb *Florete flores*, obra del manuscrit Carlo G., una col·lecció de música litúrgica d'inicis del segle XVII i un dels primers exemples de "sonates a tres" publicades pel compositor i organista italià Giovanni Paolo Cima. Itàlia també, Salomone Rossi és potser l'únic músic jueu d'anomenada abans de Mendelssohn: fou un destacat violinista i compositor de

finals del Renaixement i principis del Barroc, i un dels primers a aplicar els principis de la cançó monòdica a la música instrumental. D'ell n'escoltarem tres peces, entre les quals destaca la *Sonata in dialogo detta la Viena*, obra que transmet llibertat amb els instruments, que toquen de manera aparentment improvisada creant el sentit de diàleg del títol.

El frare espanyol Bartolomeo de Selma y Salaverde va ser un pioner en la publicació de música per a fagot. Va treballar per diverses corts d'Europa i de la seva producció només es conserva una col·lecció d'obres publicada a Venècia el 1638 sota el títol *Primo libro, canzoni, fantasie et correnti*. Els Gardano, en canvi, van ser una prominent família d'impressors musicals en actiu a Venècia entre 1538 i 1685. El segon fill del fundador de la dinastia, Angelo, va ser el primer que el 1579 introduí el terme "ricercare" per definir els duos sense text. Angelo Gardano va publicar les dues cançons renaixentistes que s'interpreten en el concert d'avui en versió instrumental. Les seves peces tingueren gran prèdica a l'època, tal com succeí també amb *Joyssance vous donneray*, del polifonista francès de la primera meitat del segle XVI Claudin Sermissy, de la qual es van fer còpies i versions per tota Europa.

L'obra de Girolamo Frescobaldi és un resum del millor del Renaixement i avança ja les innovacions del primer Barroc. Les seves *canzone* són exemple d'aquesta transició, on conviuen formes antigues amb les innovacions que enriqueixen el passat amb matisos nous que transfiguren l'estil. Trenta anys més gran que ell, Emilio de' Cavalieri va ser un destacat compositor i ballarí italià de finals del segle XVI. Va escriure el ballet de la celebració de les noces de Ferdinando de' Medici amb Christine de Lorraine el 1589. La música coneguda com a *Aria di Fiorenza* i *Ballo del Gran Duca* va inspirar desenes de compositors al segle XVII que en van fer múltiples versions, fins al punt que al segle XVIII —un segle i mig més tard— la melodia encara apareixia en diversos manuscrits arreu d'Europa.

Lourdes Morgades

Periodista especialitzada en música

Fitxa artística - Biografies

VENTS D'HELVÈTIA

Sushaant Jaccard, *corneta i flautes de bec*

Helen Glock, *corneta i flautes de bec*

Tonatiuh Cortés, *baixó i flautes de bec*

Mathias Riise, *orgue positiu*

Iker Idoate, *percussió*

SUSHAANT JACCARD

Atret pels llenguatges musicals dels segles XIV al XVIII, Sushaant Jaccard va començar la seva formació de flauta de bec a Ginebra fins a obtenir el Certificat d'Estudis Musicals, pel qual va rebre el premi cantonal. Després de llicenciar-se amb el professor Daniele Bragetti a la Haute École de Musique de Genève (HEM), va prosseguir els seus estudis de Màster amb Pedro Memelsdorff a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC, Barcelona). Al mateix temps, la seva curiositat el va portar a practicar la corneta històrica (William Dongois, Lluís Coll i Trulls).

En descobrir l'enfocament històric de la música, es va interessar molt aviat per pràctiques com la disminució, el contrapunt improvisat i la composició, la lectura de notacions antigues, així com per la manera de transmetre-les. Ha rebut classes de professors com Jean-Yves Haymoz, David Chappuis i Niels Berentsen i ha estat convidat a contribuir com a investigador a diversos projectes de la HEM.

La seva passió per la música antiga l'ha portat a participar activament en l'escena suïssa i espanyola, participant en projectes sota la direcció de Gabriel Garrido, Leonardo García Alarcón, Xavier Díaz-Latorre, Pierre-Louis Rétat, Stephan Macleod i John Duxbury.

HELEN GLOCK

Helen Glock neix a Anglaterra, on comença a tocar la flauta de bec a l'edat de cinc anys. Continua els seus estudis a la Schola Cantorum de Basilea on finalitza grau i màster en flauta de bec amb Conrad Steinmann i Han Tol. Es mou a Barcelona per a centrar-se en la corneta renaixentista amb Lluís Coll i Trulls per a afegir aquest meravellós instrument als seus actuals ensembles i ampliar el seu repertori.

TONATIUH CORTÉS

Originari de la Ciutat de Mèxic, des de 2004 resideix a Barcelona, on va estudiar amb el mestre Pedro Memelsdorff. L'any 2020 va iniciar els seus estudis de fagots històrics amb el mestre Josep Borràs, amb qui actualment cursa el màster d'Interpretació de la Música Antiga a l'Escola Superior de Música de Catalunya.

MATHIAS RIISE

Teclista, director i compositor, Mathias Riise s'especialitza en la música del segle XVIII així com del XVII. Durant els seus estudis de Maestro al Cembalo a Ginebra amb Leonardo García Alarcón, va compondre la seva primera òpera, *Desdemona*, i durant els seus estudis d'improvisació barroca en la Schola Cantorum de Basilea, va fundar i va dirigir el conjunt Melici, del qual és característic el seu continu melòdic i la seva passió retòrica. També actua amb Capella Mediterranea, Amici Miei, i compon en estils històrics, en particular per a la Òpera Bastille de París, així com pel quartet espanyol Kebyart. Està molt compromès amb l'actualitat de la música antiga.

IKER IDOATE

Format en Percussió Clàssica i Contemporània al Conservatori Superior Música de Navarra, s'interessa per diferents llenguatges i estètiques que el porten a estar estudiant actualment a l'Escola Superior de Música de Catalunya per a formar-se en Percussió Històrica de la mà de Pedro Estevan, en el marc del Màster d'Interpretació de la Música Antiga.

Tast gastronòmic

Restaurant de Castelladral

Vins Piteus

Oli Migjorn

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Amb l'ajut de:

Jordi Vilar Materials Bioconstructius · Oliva Torras Grup · Farmàcia Planas · Alapont · La Mare Cultural · Ganiquets Pallarès · AGEC · Tèxtil Oliu
Vidres Solsona · Òptica Jané · La Farga del Solsonès · Òmni Segarra · Knauf · Fustes Jané · Porc de Palou · Dasler · Oli Migjorn · Koobin
Constructora del Cardoner · Forumgestió Assessors · Càmping La Ribera · Estany 2011 · Tallers Ballús · Constructora de Solsona · Fruits Taribó
Farmàcia Òptica Casas · Espar Sala · Tegecom · El Monegal · Casa Rural Sant Petrus de Madrona · Càmping Solsonès · Allotjaments L'Era d'en Bella
Hotel Bremon · CDR Museu de la Pauma · Fusteria Joan Rafart · Tallers ARTA · Farmàcia M. Teresa Comas · Hotel Sant Roc · La Garriga de
Castelladral · Urbi Apartments · El Firabar · La Bauma · El Centru · Balneari de Vallfogona · Hostal Jaumet · Celsona · EssènciesCat · Comissió
Cultural de Canalda · Assoc. d'Amics de Vergós Guerreat · Associació Riubrogent · Associació Vall del Corb · Acústic Barna · DSF Ferreteria
Explotacions forestals Pujol

Productors:

Cerveses La Pirata · Cafès Gener · Pastisseria Camps · Casa Cavallera · Restaurant Mare de la Font · Parc de les Olors de Claret
Celler Grau i Grau · Casa Magi · Sastret's · dPagès · Aubagueta · Celler Abadal · Oli Migjorn · Restaurant Cal Carter · La Fornera
de Biosca · Celler Comalats · Mel Meleix · Mel Anthophila · Restaurant de Castelladral · Formatges Muntanyola · Gerio
Vins Roc Falcon · Celler Collbaix · El Molí · Hostal del Rector · Celler Estol Verd · Somsomnis · Forn Jorba · Vins Piteus · Casal de Castellallat
Entrebosc · Porc de Palou · Els Tractets · Restaurant El Miracle · El Rosal · Un Pam de Terra · Casal de Cervera · Casa Dalmases · Selecte Wine Store
Forn Isabel · Formatgeria Valette · Biolord · Flequers de Cardona · Restaurant El Monegal · Ambrosetti · Celler Castell d'Encús · Eixarcolant

Mitjans col·laboradors:

